

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 70/2011-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 22. februára 2011 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. I. R., N., zastúpeného advokátom Mgr. M. K., B., vo veci namietanej neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Nálepkovo konaných 27. novembra 2010, za účasti D. S., N., a takto

r o z h o d o l :

1. Sťažnosť Ing. I. R. v časti, v ktorej namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Nálepkovo postupom okrskových volebných komisií obce Nálepkovo, ktoré viacerým voličom mali znemožniť vykonať hlasovanie spôsobom uvedeným v § 32 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov, **p r i j í m a** na ďalšie konanie.

2. Sťažnosť Ing. I. R. vo zvyšnej časti **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. decembra 2010 doručená a 4. januára 2011 doplnená sťažnosť Ing. I. R. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb starostu obce Nálepkovo (ďalej len „starosta obce“) konaných 27. novembra 2010 z dôvodu porušenia čl. 30 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a § 31 ods. 1 a § 32 zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších zmien (ďalej len „zákon o voľbách“).

2. Z obsahu sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľ kandidoval vo voľbách konaných 27. novembra 2010 za starostu obce spolu s ďalšími 6 kandidátmi. Za starostu obce bol zvolený D. S. (SDKÚ-DS), ktorý dostal 389 hlasov. V ďalšom poradí sa postupne umiestnili sťažovateľ (KDH), ktorý dostal 382 hlasov, a ďalší kandidáti, ktorí dostali v rozmedzí od 368 po 2 hlasy. Rozdiel platných hlasov medzi sťažovateľom a zvoleným starostom obce, proti ktorému sťažnosť smeruje, predstavuje 7 hlasov. Zápisnice dvoch okrskových volebných komisií a miestnej volebnej komisie o výsledku volieb v obci do obecného zastupiteľstva a starostu obce konaných 27. novembra 2010 podpísali bez výhrad všetci členovia (okrskových a miestnej) volebnej komisie.

3. Podľa tvrdenia sťažovateľa k porušeniu v bode 1 uvedených ustanovení došlo v dôsledku (i) nezákonného spočítavania hlasov v miestnej volebnej komisii a (ii) v dôsledku faktického odňatia aktívneho volebného práva viacerým voličom.

(i) Sťažovateľ v tejto súvislosti uviedol, že *«počas nezákonného spočítavania hlasov v miestnej volebnej komisii, mohlo dôjsť, a podľa názoru sťažovateľa aj došlo, k manipulácii s hlasovacími lístkami, odovzdanými v jeho prospech, a to napríklad v podobe ich úmyselného zneplatnenia zo strany niektorých členov predmetnej komisie... k tomuto názoru dospel na základe informácií od členky miestnej volebnej komisie pani M. K..., ktorá uviedla, že po tom, ako jeden z členov komisie, poverený vykonávaním súčtov platných hlasov, ohlásil, že „R. už má vyše štyristo a vyhral to“, opustila volebnú miestnosť... na približne sedem až desať minút a keď sa vrátila, bolo jej oznámené, že komisia sa niektoré hlasy pre sťažovateľa rozhodla prepočítať znova a že následne asi pätnásť až osemnásť hlasov pre sťažovateľa označila za neplatné. Podľa informácií od pani K. sa tak malo stať v*

jej neprítomnosti a až potom, ako boli predmetné hlasy pri spoločnom spočítavaní uznané za platné... Isté indicie o nesúlade skutočného volebného výsledku s tým, ku ktorému dospela miestna volebná komisia, naznačili aj členka okrskovej komisie č. 1 pani K.. a pán S... ». Podozrenie z manipulácie s hlasovacími lístkami „posilňuje skutočnosť“, že v miestnej volebnej komisii pôsobili ako jej členovia dcéra odporcu a dvaja členovia jeho volebného štábu a že sťažovateľovi bola zamietnutá žiadosť, aby bol pri spočítavaní hlasov. Podľa informácií od pani K. takmer všetky hlasy „označené za neplatné takpovediac *ex post* a v jej neprítomnosti, boli hlasmi odovzdanými v prospech sťažovateľa“. V neposlednom rade nasvedčuje podozreniam z manipulácie aj „nesúlad medzi počtom platných hlasov (1265) a súčtom platných hlasov, odovzdaných v prospech jednotlivých kandidátov (1263)“ a „je mimoriadne zvláštnou okolnosťou, že v konečnom súčte sú údajne mnohé neplatné hlasy neplatnými z dôvodu neoznačenia žiadneho kandidáta“. Prečo by sa „volič vo veľmi zlom počasí vyberal do volebnej miestnosti na to, aby odovzdal prázdny hlasovací lístok a či v skutočnosti nedošlo k výmene riadne vyplnených lístkov za lístky prázdne“. Na preukázanie uvedených skutočností sťažovateľ navrhol vypočítať členov volebných komisií pani K., pani K. a pána S., prípadne aj iných členov miestnej a/alebo okrskových komisií, prepočítať všetky odovzdané hlasovacie lístky a vykonať ako listinný dôkaz zápisnice okrskových volebných komisií a miestnej volebnej komisie.

(ii) Sťažovateľ ďalej poukázal na skutočnosť, že v oboch okrskových volebných komisiách bolo minimálne 14 voličom (týchto sťažovateľ bližšie označil, pozn.) fakticky odňaté aktívne volebné právo, keď títo «komisiu požiadali, aby v súlade s § 32 zákona... o voľbách... smeli so sebou vziať iného voliča, nakoľko im ich telesná vada (extrémna slabozrakosť), resp. absencia schopnosti čítať znemožňuje samostatnú úpravu hlasovacieho lístka. Komisia znevýhodneným voličom oznámila, že sú povinní lístok označiť „vlastnými silami, tak ako vedia“, že „sprievodcu“ na účely pomoci pri úprave lístka im „nepovoľuje“ a že ak si so sebou takého sprievodcu „za plentu“ vezmú, komisia zastaví voľby. Týmto postupom komisia znevýhodneným voličom znemožnila vykonať hlasovací akt spôsobom, ktorý zákon pre dané prípady predpisuje.».

4. Sťažovateľ poukázal tiež na niektoré rozhodnutia ústavného súdu a následne alternatívnym spôsobom formuloval petit sťažnosti:

„Vol'by starostu obce Nálepkovo, konané dňa 27. novembra 2010, sú neplatné...

Ak ústavný súd na základe vykonaného dokazovania dospeje k záveru, že riadne zvoleným vo voľbách starostu obce Nálepkovo bol sťažovateľ, navrhuje sťažovateľ, aby ústavný súd prijal“ nález:

„... Rozhodnutie miestnej volebnej komisie v obci Nálepkovo, zapísané v zápisnici o výsledku volieb starostu obce Nálepkovo konaných dňa 27. novembra 2010, v časti týkajúcej sa počtu hlasov odovzdaných pre kandidátov na starostu obce Nálepkovo, sa zrušuje.

... Súčasne sa vyhlasuje Ing. I. R., za riadne zvoleného starostu obce Nálepkovo.“

II.

Posudzovanie zákonných náležitostí volebnej sťažnosti ústavným súdom v rámci prípravy na predbežné prerokovanie veci

5. Ústavný súd si od starostu obce Nálepkovo vyžiadal listom zo 16. decembra 2010 zápisnicu miestnej volebnej komisie a okrskových volebných komisií, z obsahu ktorých nad rámec uvedeného v bode 2 zistil, že voľby do orgánov samosprávy obce Nálepkovo konané 27. novembra 2010 sa uskutočnili v dvoch okrskoch – okrskoch č. 1 a okrskoch č. 2 – pričom v súvislosti s voľbou starostu obce (táto bola sťažovateľom namietaná, pozn.) boli okrskovými volebnými komisiami konaštatované/potvrdené tieto zistenia :

- Vo volebnom okrsku č. 1 (ďalej len „okrskoch 1“) bolo pre voľbu starostu odovzdaných 642 platných hlasovacích lístkov, z ktorých kandidát č. 1 dostal 200 hlasov, kandidát č. 2 dostal 0 hlasov, kandidát č. 3 dostal 8 hlasov, kandidát č. 4 dostal 118 hlasov, kandidát č. 5 dostal 2 hlasy, kandidát č. 6 dostal 245 hlasov a kandidát č. 7 dostal 69 hlasov (t. j. $200 + 8 + 118 + 2 + 245 + 69 = 642$). Zápisnica okrskovej volebnej komisie okrsku 1 bola všetkými jej členmi podpísaná bez výhrad 27. novembra 2010 o 23:55 h.

- Vo volebnom okrsku č. 2 (ďalej len „okrskoch 2“) bolo pre voľbu starostu odovzdaných 623 platných hlasovacích lístkov, z ktorých kandidát č. 1 dostal 168 hlasov, kandidát č. 2 dostal 6 hlasov, kandidát č. 3 dostal 1 hlas, kandidát č. 4 dostal 264 hlasov, kandidát č. 5 dostal 0 hlasov, kandidát č. 6 dostal 144 hlasov a kandidát č. 7 dostal

40 hlasov (t. j. $168 + 6 + 1 + 264 + 144 + 40 = 623$). Zápisnica okrskovej volebnej komisie okrsku 2 bola všetkými jej členmi podpísaná bez výhrad 27. novembra 2010 o 23:50 h.

- Miestna volebná komisia zistila v súvislosti s voľbou starostu obce rovnaký stav ako obe okrskové volebné komisie, t. j. pre voľbu starostu bolo odovzdaných 1265 platných hlasovacích lístkov ($642 + 623 = 1265$), z ktorých kandidát č. 1 dostal 368 hlasov ($200 + 168 = 368$), kandidát č. 2 dostal 6 hlasov ($0 + 6 = 6$), kandidát č. 3 dostal 9 hlasov ($8 + 1 = 9$), kandidát č. 4 dostal 382 hlasov ($118 + 264 = 382$), kandidát č. 5 dostal 2 hlasy ($2 + 0 = 2$), kandidát č. 6 dostal 389 hlasov ($245 + 144 = 389$) a kandidát č. 7 dostal 109 hlasov ($69 + 40 = 109$). Zápisnica miestnej volebnej komisie bola všetkými jej členmi podpísaná bez výhrad 28. novembra 2010 o 01:55 h.

6. Keďže sťažnosť sťažovateľa nespĺňala všetky zákonom požadované náležitosti, ústavný súd vyzval stranu sťažovateľa na ich odstránenie:

- Listom zo 16. decembra 2010 (doručeným advokátovi sťažovateľa 22. decembra 2010) ústavný súd formuloval výhrady v podstate takto: „Predovšetkým je potrebné preukázať aktívnu legitimáciu sťažovateľa na podanie takejto volebnej sťažnosti... V sťažnosti neuvádzate, ktoré ustanovenia Ústavy..., resp. ustanovenia zákona... o voľbách do orgánov samosprávy obcí... boli podľa názoru sťažovateľa porušené v súvislosti s nosnými dôvodmi sťažnosti, uvedenými v časti II bod 2.1 sťažnosti, a konkrétne kým. Taktiež neuvádzate, kto konkrétne bránil Vami v sťažnosti označeným znevýhodneným voličom, aby mali pri sebe iného voliča a či znevýhodnení voliči ne/realizovali volebný akt ... V návrhu ste uviedli niektoré dôkazy na podporu Vašich tvrdení o neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Nálepkovo vo voľbách konaných 27. novembra 2010. Zvýraznili ste pochybenia najmä v súvislosti s manipuláciou s hlasovacími lístkami v neprospech sťažovateľa a so znemožnením hlasovania znevýhodneným voličom. Ústavný súd zdôrazňuje, že dôkazné bremeno v tomto ohľade znáša sťažovateľ. Na základe uvedeného Vás ústavný súd vyzýva, aby ste Vami podanú sťažnosť prípadne doplnili/upresnili o ďalšie konkrétne dôkazy (napr. predloženie listín, čestných vyhlásení, označenie osôb, ktoré môžu byť vypočuté a pod.), ktorými v rozumnej miere je možné osvedčiť/dokázať Vaše výhrady k uskutočneným voľbám. Zároveň oznámte ústavnému súdu, či sťažovateľ, znevýhodnení voliči, členka volebnej komisie alebo niekto iný podali

v súvislosti s nosnými dôvodmi Vašej sťažnosti podnet orgánom činným v trestnom konaní (prípadne s akým výsledkom, či jeho bližším označením).“ Sťažovateľ bol zároveň poučený o možnosti odmietnutia sťažnosti.

- Na uvedenú výzvu reagoval advokát sťažovateľa podaním z 3. januára 2011 (doručeným ústavnému súdu 4. januára 2011), v ktorom *inter alia* uviedol:

«Sťažovateľ je na podanie sťažnosti legitimovaný..., pretože vo volebnom obvode na voľbu obce získal hlasy 382 voličov z 1 361 voličov zúčastnených na voľbe, čím splnil podmienku, že získal najmenej 10 % voličov...

Sťažovateľ namieta, že došlo k porušeniu jeho práva podľa čl. 30 ods. 4 ústavy a to vo vzťahu k jeho uchádzaniu sa o zvolenie za starostu obce Nálepko. K porušeniu tohto základného práva došlo podľa sťažovateľa predovšetkým v dôsledku manipulácie s hlasovacími lístkami a teda so skutočným volebným výsledkom...

V neposlednom rade došlo k porušeniu uvedeného základného práva aj v priamej súvislosti s porušením § 31 ods. 1 zákona o voľbách, v zmysle ktorého „volič hlasuje osobne... Členovia okrskovej volebnej komisie nesmú voličom upravovať hlasovacie lístky“.

... viacerí voliči nemali možnosť napriek svojej vade (extrémna slabozrakosť, resp. absencia schopnosti čítať) využiť v súlade so zákonom o voľbách možnosť, aby im s úpravou hlasovacieho lístka pomohla tretia osoba. Podľa informácií sťažovateľa to boli najmä členovia volebnej komisie páni F. A. a R. N. a pani N. F., kto týmto znevýhodneným voličom uviedol, že ak budú voliť v prítomnosti „sprievodcu“, komisia zastaví voľby. Tento postup bol v priamom rozpore s § 32 zákona o voľbách, pričom toto porušenie zákona vzhľadom na okolnosti (rozdiel v „oficiálnom“ počte hlasov pre prvého a druhého kandidáta na starostu obce) nielen, že znamenalo zásah do aktívneho volebného práva znevýhodnených voličov, ale mohlo tiež porušiť právo sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 4 ústavy.

Na preukázanie uvedených skutočností navrhuje sťažovateľ vykonať výsluch ... M. K... Z. K... T. S... Z. H... a v sťažnosti označených znevýhodnených voličov... Na záver sťažovateľ uvádza, že mu nie je známe, či niektorí členovia volebných orgánov alebo iné osoby podali pre skutočnosti uvedené v jeho volebnej sťažnosti podnet orgánom činným v trestnom konaní.»

- Listom z 20. januára 2011 ústavný súd opakovane vyzval stranu sťažovateľa, aby predložili konkrétne dôkazy «(nielen) v súvislosti s dôvodmi pôvodnej sťažnosti uvedené v bode 1.2 pod názvom „Znemožnenie hlasovania zákonom ustanoveným spôsobom“, resp. v jej doplnení, kde v tejto súvislosti boli oznámené adresy... členov okrskových volebných komisií, ktorí „podľa informácii sťažovateľa“ mali brániť minimálne 14 voličom postupu podľa § 32 zákona č. 346/1990 Zb.». Ústavný súd zároveň poukázal na to, že samotná sťažnosť a jej doplnenie sa nesie skôr vo všeobecnej rovine tvrdení sťažovateľa, napr. *„mohlo dôjsť, a podľa názoru sťažovateľa aj došlo“*, *„dospel na základe informácií od členky miestnej volebnej komisie...“*, *„Podľa informácií od“*, *„Isté indície... naznačili aj“*, *„Podozrenie o manipulácii“*», pričom na posúdenie danej veci v rámci jej predbežného prerokovania *„nestačia nepriame/spostredkované/hypotetické dôkazy, ktorých skutočnú hodnotu by ústavný súd po prijatí veci na ďalšie konanie rozsiahlym/vyšetrovacím spôsobom dokazoval až následne.“*. V tejto súvislosti ústavný súd požadoval od strany sťažovateľa bližšiu konkretizáciu, napr. *«... riadne podpísané stanoviská/čestné vyhlásenia/vyjadrenia... označených „priamych“ svedkov (členov volebných komisií, 14 znevýhodnených voličov) o... neústavnosti a nezákonnosti volieb starostu obce Nálepko a... vyjadrenie sťažovateľa, v ktorom konkrétne uvedie kedy, za akých okolností a kde mu boli tlmočené (a v čom konkrétne spočíval ich obsah) uvádzané výhrady k voľbám zo strany každého... označeného svedka. V prípade 14 znevýhodnených voličov je potrebné tiež uviesť, či... sa títo volieb zúčastnili/hlasovali.»*.

- Na uvedenú v poradí druhú výzvu ústavného súdu reagoval sťažovateľ (nie jeho právny zástupca, ktorému bola výzva doručená, pozn.) podaním z 3. februára 2011 (doručeným ústavného súdu 7. februára 2011), v ktorom uviedol, že *„si dovoľujem v prílohe zaslať čestné vyhlásenia navrhovaných svedkov, ktoré sa mi v danom krátkom čase podarilo získať“*. Prílohu tohto podania tvorilo 11 čestných vyhlásení – B. H., L. Ž., Š. Ž., M. H., C. R., J. H., D. D., M. H., N. H., M... (nečitateľné priezvisko, pozn.) a E. R., ktorí na obcou Nálepko overených čestných vyhláseniach totožného znenia uviedli: *«čestne vyhlasujem, že v komunálnych voľbách v Nálepke dňa 27.11.2010 mi bolo odopreté volebnou komisiou využiť ustanovenie § 32 zákona č. 346/1990 Zb, a uskutočniť tak volebný akt za asistencie iného voliča „pomocníka“ ktorý by mi pomohol s úpravou hlasovacieho lístka.»* Sťažovateľ tiež predložil obcou Nálepko overené čestné vyhlásenie Z. H. (člena

okrskovej volebnej komisie), ktorý pri spočítavaní hlasov počas prestávky počul od jemu neznámych osôb, že treba zamedziť víťazstvu sťažovateľa, čo v ňom vyvolalo dojem podozrenia, „že došlo k znehodnoteniu platných hlasov“. Ďalej uviedol, že miestna volebná komisia tiež prepočítavala hlasy a nevychádzali len z údajov okrskových komisií. V neposlednom rade uviedol, že zápisnicu podpísal preto, že „si nebol vedomý práva ju nepodpísať“.

7. V rámci prípravy na predbežné prerokovanie veci sa k sťažnosti vyjadril tiež odporca, zvolený starosta obce D. S., ktorý v podaní z 29. decembra 2010 (doručenom ústavnému súdu 3. januára 2011) v podstatnom uviedol:

„Voleb starostu obce... som sa zúčastnil trikrát. Dvakrát som bol vo voľbách neúspešný, tretíkrát som bol vo voľbách úspešný. Nikdy, ani ako neúspešný kandidát som nemal najmenšiu pochybnosť o neústavnosti a nezákonnosti volieb, a rovnako ju nemám ani teraz, keď som bol vo voľbách úspešný... sťažovateľ namieta neústavnosť a nezákonnosť volieb s úmyselnou manipuláciou s odovzdanými hlasovacími lístkami.

Podľa ust. § 38 ods. 4 zák. ... o voľbách... v sporných prípadoch rozhoduje o platnosti hlasovacieho lístka okrsková volebná komisia... Podľa § 41 ods. 1 cit. zákona, miestna volebná komisia sčíta hlasy a zistí celkové výsledky hlasovania v obci na podklade zápisníc o hlasovaní zaslaných okrskovými volebnými komisiami. Ak vzniknú pochybnosti, má právo vyžiadať od okrskových volebných komisií hlasovacie lístky a ostatné volebné spisy... Pretože miestna volebná komisia uverejnila výsledky volieb, predpokladám, že tak urobila na základe podpísania zápisníc okrskovej a miestnej volebnej komisie členmi týchto komisií bez výhrad... podľa môjho názoru nedošlo k neústavnosti a nezákonnosti volieb namietaných sťažovateľom.

V druhej časti sťažnosti sťažovateľ namieta odňatie aktívneho volebného práva viacerým voličom... Uvedenie konkrétnych voličov, ktorým malo byť odňaté volebné právo považujem za zmätočné a účelové, pretože napr. C. Ž. nie je občanom obec Nálepkovo, a z toho dôvodu nie je ani voličom v obci... Aktívne volebné právo malo byť odňaté voličom uvedeným v sťažnosti, a nie sťažovateľovi. Poukazujem na skutočnosť, že s voličmi, ktorým malo byť odňaté volebné právo sťažovateľ pravdepodobne vôbec nekonzultoval, či im skutočne volebné právo bolo odňaté, čo odôvodňujem tým, že v sťažnosti sú uvedené

nesprávne mena týchto voličov... Sťažnosť je podaná len na základe ničím nepreukázaných informácií sťažovateľa.“

8. Právny zástupca sťažovateľa k vyjadreniu odporcu (bod 7) v podaní zo 17. januára 2011 (doručenom ústavnému súdu 20. januára 2011) uviedol:

„... otázka, či miestna volebná komisia len spočítala počty hlasov, poskytnuté okrskovými komisiami, alebo sama odovzdané hlasy prepočítavala, je jednoduchou skutkovou otázkou, na ktorú ústavný súd získa odpoveď preskúmaním zápisnice miestnej volebnej komisie. O obsahu tejto zápisnice nemá sťažovateľ presnú vedomosť, nakoľko mu jej kópiu komisia odmietla vydať... Sťažovateľ pritom nevyučuje, že k manipulácii s hlasovacími lístkami tak, ako mu ju popísali niektorí členovia komisií, mohlo dôjsť (aj) v okrskových komisiách... prípadný omyl v bydlisku pani C. Ž. nemá žiadny vplyv na nezákonnosť postupu komisií voči všetkým ostatným osobám, ktoré sťažovateľ v sťažnosti označil ako osoby, ktorým bol výkon ich aktívneho volebného práva upretý... fakt zásahu do ich aktívneho volebného práva z povahy veci bezprostredne súvisí s pasívnym volebným právom sťažovateľa, a to najmä v kontexte veľmi tesného oficiálneho výsledku volieb, o ktorom je navyše dôvodná pochybnosť, či zodpovedá skutočnému výsledku hlasovania. Je zrejmé, že ak nemohli v súlade so zákonom voliť osoby, ktorých počet prevyšuje rozdiel v počte hlasov, odovzdaných pre prvých dvoch najúspešnejších kandidátov, je tento rozpor so zákonom jednoznačne spôsobilý zasiahnuť do ústavou garantovaného práva sťažovateľa.“

III.

K namietanému spočítavaniu hlasov v miestnej volebnej komisii [bod 3(i)]

9. Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

10. Sťažovateľ v rozsahu v tejto časti namietaných skutočností poukazoval na porušenie čl. 30 ods. 4 ústavy, podľa ktorého občania majú za rovnakých podmienok prístup k voleným a iným verejným funkciám. Ďalej namietal porušenie § 31 ods. 1 zákona

o voľbách, v zmysle ktorého *volič hlasuje osobne. ... Členovia okrskovej volebnej komisie nesmú voličom upravovať hlasovacie lístky.*

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Z konštantnej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že len hrubé alebo závažné porušenie alebo opätovné porušovanie zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb môže byť príčinou na uplatnenie právomoci ústavného súdu, ktorá mu umožňuje rozhodnúť podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Túto skutočnosť musí sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi. Nestačí samotné označenie dôkazov (PL. ÚS 17/94, PL. ÚS 5/03 a PL. ÚS 35/03, PL. ÚS 3/2010). Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné a zároveň sú spôsobilé

preukázať porušenie zákona o voľbách odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb. V tejto súvislosti ústavný súd dodáva, že funkcia ústavného súdu v rámci prieskumu ústavnosti a zákonnosti volieb nemôže byť vykladaná tak extenzívne, že by v konečnom dôsledku jeho činnosť mala nahradzovať, prípadne doplňovať činnosť na to povolaných volebných či iných orgánov, a to dokonca v tom smere, že iba na základe špekulatívne formulovaných námietok bude ústavný súd podrobne rekonštruovať celý volebný proces (PL. ÚS 3/2010).

13. V rozsahu sťažovateľom všeobecne formulovaných výhrad k spočítavaniu hlasov miestnou volebnou komisiou [bod 3(i)] po bezvýsledných dvoch výzvach ústavného súdu na konkretizáciu sťažovateľových tvrdení (bod 6), vzhľadom na vyjadrenie odporcu (bod 7) a následné vyjadrenie strany sťažovateľa (bod 8) „*otázka, či miestna volebná komisia len spočítala počty hlasov, poskytnuté okrskovými komisiami, alebo sama odovzdané hlasy prepočítavala, je jednoduchou skutkovou otázkou, na ktorú ústavný súd získa odpoveď preskúmaním zápisnice miestnej volebnej komisie. O obsahu tejto zápisnice nemá sťažovateľ presnú vedomosť, nakoľko mu jej kópiu komisia odmietla vydať...*“, a vzhľadom na obsah zápisníc okrskových volebných komisií a miestnej volebnej komisie (bod 5) ústavný súd dospel k záveru, že sťažnosť sťažovateľa je v tejto časti zjavne neopodstatnená. Ústavný súd v tejto súvislosti zoberal na zreteľ tiež skutočnosť, že zápisnice volebných komisií (obidvoch okrskových aj miestnej) o výsledku volieb v obci do obecného zastupiteľstva a starostu obce konaných 27. novembra 2010 podpísali bez výhrad všetci členovia (okrskových a miestnej) volebnej komisie (bod 2 a 5).

14. Z obsahu ústavným súdom posudzovaných volebných zápisníc (okrskových a miestnej) vyplýva, že miestna volebná komisia, ktorej činnosť/spočítavanie hlasov sťažovateľ spochybnil, v súvislosti s voľbou starostu obce (iba) prevzala výsledky oboch okrskových volebných komisií, čo *prima facie* vyplýva predovšetkým z porovnania v bode 5 uvedených volebných zápisníc (okrskových a miestnej). Je tiež nepochybné, že obidve zápisnice okrskových volebných komisií boli podpísané/uzavreté s časovým predstihom (27. novembra 2010 o 23:50 h a 23:55 h) pred podpísaním/uzavretím zápisnice miestnej volebnej komisie (28. novembra 2010 o 01:55 h). Inými slovami, ak členovia miestnej volebnej komisie vychádzali pri voľbe starostu obce z rovnakých údajov ako predtým

obidve okrskové volebné komisie, nemohlo objektívne vzaté dôjsť k akémukoľvek zásahu členov miestnej volebnej komisie do hlasovacích lístkov bez toho, aby zároveň nebol urobený zásah do oboch – predtým riadne a bez výhrad podpísaných všetkými členmi oboch okrskových volebných komisií – okrskových zápisníc; toto zo strany sťažovateľa nebolo ani namietané a nevyplývalo to ani z obsahu predložených zápisníc. Pokiaľ sťažovateľ poukazoval na „nesúlad medzi počtom platných hlasov (1265) a súčtom platných hlasov, odovzdaných v prospech jednotlivých kandidátov (1263)“ [bod 3(i)], tento rozdiel nevyplýva z obsahu predložených volebných zápisníc (bod 5), pričom strana sťažovateľa sama uvádza (bod 8), že o „obsahu tejto zápisnice (miestnej volebnej, pozn.) nemá sťažovateľ presnú vedomosť“. Sťažovateľ zrejme vychádzal zo „správy miestnej volebnej komisie...“, ktorú predložil ústavnému súdu spolu s doplnením sťažnosti z 3. januára 2011, ktorá zrejme opomenula jedného kandidáta na funkciu starostu obce (celkom ich bolo 7, a nie, ako uvádza správa, 6, pozn.), ktorý dostal 2 hlasy.

15. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde a sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú tak, ako to je uvedené vo výroku 2.

IV.

K namietanému postupu okrskovej komisie, ktorá mala viacerým voličom znemožniť úpravu hlasovacieho lístka spôsobom uvedeným v § 32 zákona o voľbách [bod 3(ii)]

16. Sťažovateľ v sťažnosti a jej doplnení namietal tiež skutočnosť, že v oboch okrskových volebných komisiách bolo minimálne 14 voličom (týchto sťažovateľ bližšie označil, pozn.) fakticky odňaté aktívne volebné právo, keď títo «komisiu požiadali, aby v súlade s § 32 zákona... o voľbách... smeli so sebou vziať iného voliča, nakoľko im ich telesná vada (extrémna slabozrakosť), resp. absencia schopnosti čítať znemožňuje samostatnú úpravu hlasovacieho lístka. Komisia znevýhodneným voličom oznámila, že sú povinní lístok označiť „vlastnými silami, tak ako vedia“, že „sprievodcu“ na účely pomoci pri úprave lístka im „nepovoľuje“ a že ak si so sebou takého sprievodcu „za plentu“ vezmú,

komisia zastaví voľby. Týmto postupom komisia znevýhodneným voličom znemožnila vykonať hlasovací akt spôsobom, ktorý zákon pre dané prípady predpisuje.» [bod 3(ii)].

17. Neskôr, v reakcii z 3. februára 2011 (pozri bod 6) sťažovateľ čiastočne modifikoval okruh voličov, ktorým mala okrsková komisia znemožniť vykonanie hlasovacieho aktu spôsobom uvedeným v § 32 zákona o voľbách (ďalej len „znevýhodnení voliči“). V tejto súvislosti považuje ústavný súd za potrebné už v tejto fáze konania poukázať na fakt, že strana sťažovateľa napriek dvojnásobnej výzve ústavného súdu výslovne neuviedla, či „znevýhodnení voliči ne/realizovali volebný akt“ (pozri bod 6).

18. Sťažovateľ v rozsahu v tejto časti namietaných skutočností [body 3(ii), 4, 16 a 17] poukazoval na porušenie § 32 zákona o voľbách, ďalej na „zásah do aktívneho volebného práva znevýhodnených voličov“ (zrejme čl. 30 ods. 1 ústavy, pozn.), pričom „mohlo tiež porušiť právo sťažovateľa podľa čl. 30 ods. 4 ústavy“.

19. Ústavný súd návrh na začatie konania v tejto časti predbežne prerokoval podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťoval, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

20. Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti sťažovateľa v tejto časti nezistil dôvody na jej odmietnutie, a preto prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie podľa § 25 ods. 3 zákona o ústavnom súde, tak ako je uvedené vo výroku 1.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. februára 2011